

PATVIRTINTA

Lietuvos teismo ekspertizės centro direktoriaus
2022 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. B-71

**LIETUVOS TEISMO EKSPERTIZĖS CENTRO LYGIŲ
GALIMYBIŲ, SMURTO IR PRIEKABIAVIMO PREVENCIJOS
POLITIKA IR JOS ĮGYVENDINIMO TVARKOS APRAŠAS**

**LTEC-TA-R-186
(1 leidimas)**

PARENGTA

Administravimo skyriaus vedėjos

Rasos Lukšaitės

Administravimo skyriaus vyresniosios specialistės

Initos Gražulevičienės

SUDERINTA

2022-11-21 direktorato posėdyje

Protokolas Nr. DP-14

	TAISYKLĖS (TA) Lietuvos teismo ekspertizės centro lygių galimybių, smurto ir priekabiavimo prevencijos politika ir jos įgyvendinimo tvarkos aprašas		Žymuo LTEC-TA-R-186	
	Patvirtinimo data, numeris: 2022-11-22 Nr. B-71	Galioja nuo: 2022-11-30	Leidimo Nr. 1 Keitimo Nr. 0	Puslapis 3 iš 7
	Patvirtino: direktorius Giedrius Mozūraitis	Suderinta: 2022-11-21 direktorato posėdyje, protokolo Nr. DP-14	Rengėjai: R. Lukšaitė I. Gražulevičienė	

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos teismo ekspertizės centro lygių galimybių, smurto ir priekabiavimo prevencijos politika ir jos įgyvendinimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato lygių galimybių, smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos pagrindines nuostatas ir jų įgyvendinimo tvarką Lietuvos teismo ekspertizės centre (toliau – LTEC).

2. Aprašo tikslas – užtikrinti, kad LTEC dirbančių valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), LTEC praktiką atliekančių asmenų (toliau – praktikantai) ir besikreipiančių dėl priėmimo į pareigas, darbą ar praktiką LTEC asmenų (toliau – pretendentai) atžvilgiu, taip pat priėmimo į pareigas, praktikos atlikimo LTEC metu, darbo ir valstybės tarnybos santykių galiojimo ir jų nutraukimo metu būtų laikomasi lygių galimybių, smurto ir priekabiavimo prevencijos pagrindinių nuostatų ir draudimo varžyti asmens teises, atlikti priešiškus, neetiškus, žeminančius, agresyvius, užgaulius, įžeidžiančius veiksmus, kuriais kėsiniama į darbuotojo, praktikanto ar pretendento arba jų grupės garbę ir orumą, fizinį ar psichologinį neliečiamumą ar kuriais siekiama įbauginti, sumenkinti ar įstumti į bejėgę padėtį, taip pat teikti jiems privilegijas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, amžiaus, lytinės tapatybės, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, narystės politinėje partijoje ar asociacijoje, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, asmeninių savybių, šeiminių padėties ar įsipareigojimų, ketinimo turėti ar neturėti vaikų ir kitais pagrindais, nesusijusiais su asmens kvalifikacija, kompetencijomis, dalykinėmis savybėmis, darbo pareigų ir funkcijų atlikimo kokybe bei rezultatais ir profesiniais pasiekimais.

3. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatyme, Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme, valstybės tarnybą ir darbo santykius reglamentuojančiuose teisės aktuose ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose ir užtikrinančiuose lygias galimybes bei smurto ir priekabiavimo prevenciją.

II SKYRIUS LYGIŲ GALIMYBIŲ, SMURTO IR PRIEKABIAVIMO PREVENCIJOS POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS LTEC

4. LTEC draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai diskriminuoti, smurtauti, priekabiauti, seksualiai priekabiauti, duoti nurodymus diskriminuoti darbuotojus, praktikantus ar pretendentes, taip pat užtikrinama, kad dėl tokių atvejų pranešimą ar skundą pateikę ar kitaip apie juos pranešę arba dalyvaujantys byloje dėl diskriminacijos darbuotojai, praktikantai ar pretendentai, jų atstovai ar asmenys, liudijantys ir teikiantys paaiškinimus tokioje byloje, nebūtų persekiojami, nepatirtų priešiško elgesio ar kitų neigiamų pasekmių.

5. LTEC darbuotojai, praktikantai ir pretendentai privalo netoleruoti ir neskatinėti diskriminacijos, smurto, priekabiavimo, o pastebėję tokius atvejus, imtis Aprašo VI skyriuje numatytų veiksmų.

6. Darbuotojams LTEC sudaroma sveika ir saugi darbo aplinka, vienodos darbo sąlygos pareigoms ir funkcijoms atlikti, suteikiamos konkrečiam darbui atlikti reikalingos priemonės. Darbuotojams užtikrinamos vienodos galimybės tobulinti kvalifikaciją, persikvalifikuoti ir įgyti praktinės patirties.

	TAISYKLĖS (TA) Lietuvos teismo ekspertizės centro lygių galimybių, smurto ir priekabiavimo prevencijos politika ir jos įgyvendinimo tvarkos aprašas		Žymuo LTEC-TA-R-186	
	Patvirtinimo data, numeris: 2022-11-22 Nr. B-71	Galioja nuo: 2022-11-30	Leidimo Nr. 1 Keitimo Nr. 0	Puslapis 4 iš 7
	Patvirtino: direktorius Giedrius Mozūraitis	Suderinta: 2022-11-21 direktorato posėdyje, protokolo Nr. DP-14	Rengėjai: R. Lukšaitė I. Gražulevičienė	

7. Priimant sprendimus dėl darbuotojų darbo laiko trukmės, darbo valandų, lankstaus darbo grafiko, kasmetinių ar kitų rūšių atostogų, nuotolinio darbo ir pan., draudžiama diskriminuoti darbuotojus Aprašo 2 punkte nurodytais pagrindais. Kasmetinis ir (ar) neeilinis darbuotojų darbo ir tarnybinės veiklos vertinimas atliekamas ir sprendimai dėl perkėlimo į aukštesnes, žemesnes ar kitas pareigas, dėl pareiginės algos nustatymo, skatinimo priemonių taikymo ar nuobaudų skyrimo priimami vadovaujantis darbuotojų darbo ar veiklos vertinimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais, taikant vienodus, objektyvius kriterijus, atsižvelgiant tik į darbuotojų kvalifikaciją, kompetencijas, darbo pareigų ir funkcijų atlikimo kokybę, rezultatus ir profesinius pasiekimus.

8. LTEC imamasi priemonių ir užtikrinama, kad asmenims, turintiems negalią, būtų sudarytos sąlygos atlikti praktiką, gauti darbą, dirbti, siekti karjeros arba mokytis, įskaitant tinkamą darbo sąlygų sudarymą, jeigu dėl tokių priemonių nebus neproporcingai apsunkinamos LTEC pareigos.

III SKYRIUS LYGIŲ GALIMYBIŲ UŽTIKRINIMAS PRIIMANT Į VALSTYBĖS TARNYBĄ AR DARBĄ LTEC

9. Vadovaujantis valstybės tarnybą ir darbo santykius reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais, asmenims suteikiamos vienodos įsidarbinimo LTEC galimybės, nepriklausomai nuo Aprašo 2 punkte nurodytų pagrindų ir atsižvelgiant tik į kvalifikaciją, kompetencijas, dalykines savybes, reikalingas tam tikram darbui operatyviai ir profesionaliai atlikti.

10. Atrankos į darbą LTEC kriterijai yra aiškūs, tikslūs ir išsamūs. Kriterijai nustatomi atsižvelgiant į pretendentams keliamus dalykinius reikalavimus ir užtikrina lygias galimybes ir nediskriminavimą, išskyrus lygias galimybes ir priėmimą į valstybės tarnybą arba įdarbinimą pagal darbo sutartis reglamentuojančių įstatymų nustatytas išimtis.

11. Skelbimuose dėl atrankos į darbą LTEC nurodomi reikalavimai, susiję su darbo funkcijoms atlikti reikalinga kvalifikacija ir kompetencijomis. Draudžiama skelbimuose nurodyti reikalavimus, pažeidžiančius Aprašo 2 punkto nuostatas, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus dėl amžiaus, valstybinės kalbos mokėjimo, pilietybės, taip pat atvejus, kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl veiklos vykdymo sąlygų tam tikra asmens savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, o šis tikslas yra teisėtas ir reikalavimas yra proporcingas.

12. Per darbo pokalbį keliami reikalavimai ir pateikiami klausimai yra susiję tik su atrankos kriterijais ir pretendento tinkamumu atlikti darbo funkcijas, jo kvalifikacija, kompetencijomis, profesionalumu, dalykinėmis savybėmis. Draudžiama iš pretendento reikalauti informacijos, nesusijusios su atrankos kriterijais ir tiesioginių darbo funkcijų atlikimu, užduoti klausimus, pažeidžiančius Aprašo 2 punkto nuostatas, išskyrus klausimus, susijusius su įstatymuose nustatytu amžiumi, pilietybe, valstybinės kalbos ir pareigybės aprašyme nustatytu užsienio kalbos mokėjimu, taip pat susijusius su pretendento asmeninėmis savybėmis, kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl veiklos vykdymo sąlygų tam tikra asmens savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, o šis tikslas yra teisėtas ir reikalavimas yra proporcingas.

IV SKYRIUS LYGIŲ GALIMYBIŲ POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS, NUSTATANT IR MOKANT DARBO UŽMOKESTĮ

	TAISYKLĖS (TA) Lietuvos teismo ekspertizės centro lygių galimybių, smurto ir priekabiavimo prevencijos politika ir jos įgyvendinimo tvarkos aprašas		Žymuo LTEC-TA-R-186	
	Patvirtinimo data, numeris: 2022-11-22 Nr. B-71	Galioja nuo: 2022-11-30	Leidimo Nr. 1 Keitimo Nr. 0	Puslapis 5 iš 7
	Patvirtino: direktorius Giedrius Mozūraitis	Suderinta: 2022-11-21 direktorato posėdyje, protokolo Nr. DP-14	Rengėjai: R. Lukšaitė I. Gražulevičienė	

13. Nustatant ir mokant darbo užmokestį LTEC užtikrinama, kad būtų laikomasi lyčių lygybės ir nediskriminavimo kitais pagrindais principų, nevaržomos darbuotojų teisės ir neteikiamos jiems privilegijos Aprašo 2 punkte nurodytais pagrindais.

14. Nustatant darbuotojų darbo užmokestį vadovaujamosi objektyviais kriterijais, susijusiais su darbuotojo kvalifikacija, kompetencijomis, darbuotojui tenkančios atsakomybės laipsniu, atliekamų darbų pobūdžiu, pasiektais rezultatais, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo, kitų darbo santykius reglamentuojančių teisės aktų ir LTEC vidaus teisės aktų reikalavimais.

V SKYRIUS

SAUGIOS APLINKOS LTEC KŪRIMAS UŽTIKRINANT SMURTO IR PRIEKABIAVIMO PREVENCIJĄ

15. LTEC netoleruojamas bet kokia forma galintis pasireikšti smurtas ir (ar) priekabiavimas. Smurtas, priekabiavimas gali pasireikšti šiomis ir panašiomis formomis:

- 15.1. nepriimtinas, nepageidaujamas fizinis kontaktas ar tokio kontakto reikalavimas;
- 15.2. žodinis ar rašytinis žeminimas, priešišku gestų naudojimas, sarkazmas, siekis išjuokti;
- 15.3. įžeidžiančių paveikslėlių, užrašų ar kitos medžiagos demonstravimas ar siuntimas elektroninių ryšių priemonėmis, įžeidūs gestai;
- 15.4. pornografinių ar seksistinių nuotraukų, paveikslėlių, tekstų demonstravimas ar siuntimas elektroninių ryšių priemonėmis;
- 15.5. tyčinis izoliavimas darbinėje veikloje;
- 15.6. asmens sekimas ar informacijos apie asmenį rinkimas, kai tai nesusiję su atliekamomis darbo funkcijomis;
- 15.7. grasinimas, kaltinimas, pasikartojančios neigiamos pastabos ar kitoks bauginantis elgesys, kuriuo siekiama riboti asmens apsisprendimo laisvę, sukelti emocinį ar fizinį skausmą, ar sukelti baimę;
- 15.8. poveikis asmeniui siekiant tam tikro su darbo (praktikos) funkcijų atlikimu nesusijusio elgesio, paslaugų ar seksualinių paslaugų.
16. Smurto ir (ar) priekabiavimo formų sąrašas nėra baigtinis.
17. Smurtas ir priekabiavimas draudžiamas:
  - 17.1. darbo vietose, įskaitant viešąsias ir privačias vietas, kai darbuotojas yra darbdavio žinioje ar atlieka pareigas;
  - 17.2. per poilsio ir pietų pertraukas arba naudojantis buitines, sanitarinėmis ir higienos patalpomis;
  - 17.3. su darbu susijusių išvykų, kelionių, mokymų, renginių ar socialinės veiklos metu;
  - 17.4. su darbu susijusio bendravimo, įskaitant bendravimą informacinėmis ir elektroninių ryšių technologijomis, metu;
  - 17.5. pakeliui į darbą ar iš darbo.
18. Pastebėję lygių galimybių pažeidimų, smurto ir (ar) priekabiavimo atvejų, darbuotojai, praktikantai ir pretendentai skatinami apie tai pranešti Aprašo VI skyriuje nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS

	TAISYKLĖS (TA) Lietuvos teismo ekspertizės centro lygių galimybių, smurto ir priekabiavimo prevencijos politika ir jos įgyvendinimo tvarkos aprašas		Žymuo LTEC-TA-R-186	
	Patvirtinimo data, numeris: 2022-11-22 Nr. B-71	Galioja nuo: 2022-11-30	Leidimo Nr. 1 Keitimo Nr. 0	Puslapis 6 iš 7
	Patvirtino: direktorius Giedrius Mozūraitis	Suderinta: 2022-11-21 direktorato posėdyje, protokolo Nr. DP-14	Rengėjai: R. Lukšaitė I. Gražulevičienė	

LYGIŲ GALIMYBIŲ, SMURTO IR PRIEKABIAVIMO PREVENCIJOS POLITIKOS ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

19. LTEC struktūrinių padalinių vedėjai užtikrina LTEC lygių galimybių, smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos įgyvendinimą struktūriniame padalinyje. Administravimo skyriaus personalo administravimo funkcijas vykdančias darbuotojas (toliau – atsakingas darbuotojas) priima pranešimus ir įgyvendina prevencijos priemones, vykdo šios politikos nuostatų įgyvendinimo stebėseną ir teikia direktoriui siūlymus dėl politikos tobulinimo.

20. LTEC darbuotojai, praktikantai ar pretendentai, manantys, kad jų lygios galimybės galimai tinkamai neužtikrinamos ar pažeidžiamos, nepaisomas draudimas diskriminuoti, naudojamas smurtas ir (ar) priekabiavimas, turi teisę raštu (elektroniniu paštu pranesk@ltec.lt ar paštu) apie tai pranešti atsakingam darbuotojui.

21. Kreipdamasis asmuo pranešime ar skunde turi nurodyti asmenį (-is), kuris (-ie) galimai pažeidžia jo lygias galimybes, draudimą diskriminuoti ar naudoti smurtą ir (ar) priekabiavimą, ir visas žinomas su tuo susijusias aplinkybes ir pateikti tai patvirtinančius duomenis.

22. Atsakingas darbuotojas, įvertinęs, kad pranešimas ar skundas tinkamai parengtas, perduoda jį direktoriui. Direktorius gavęs iš atsakingo asmens pranešimą ar skundą apie įvykį, sudaro komisiją iš ne mažiau kaip 3 (trijų) narių.

23. Komisijos nariai privalo užtikrinti gautos informacijos konfidencialumą. Komisijos nariams draudžiama atskleisti bet kokią su tyrimu susijusią informaciją asmenims ir darbuotojams, nedalyvaujantiems tyrimo procedūroje.

24. Atlikusi tyrimą, komisija įvertina jo metu gautus duomenis ir ne vėliau kaip per 14 (keturiolika) kalendorinių dienų parengia bei pateikia išvadą su siūlymais direktoriui, kuris priima sprendimą dėl valstybės tarnybos ar darbo santykius reglamentuojančiuose įstatymuose numatytos atsakomybės ar kitų priemonių taikymo. Atsakingas darbuotojas informuoja apie priimtą sprendimą pranešimą ar skundą pateikusį asmenį.

25. Pranešimo ar skundo tyrimo terminas gali būti pratęsiamas tik tuo atveju, jei dėl pateisinamų aplinkybių (ligos ir pan.) nėra galimybės apklausti nukentėjusio asmens, skundžiamojo ar liudytojo. Sprendimą dėl termino pratęsimo priima komisijos pirmininkas.

26. Bet koks priešiškas elgesys su asmenimis, pateikusiais pranešimą ar skundą atsakingam darbuotojui dėl lygių galimybių ar draudimo diskriminuoti, naudoti smurtą ir (ar) priekabiavimą pažeidimo, taip pat su dalyvaujančiais byloje dėl lygių galimybių pažeidimo, smurto ar diskriminacijos, jų atstovais ar asmenimis, liudijančiais ir teikiančiais paaškinimus tokioje byloje, ar šių asmenų persekiojimas yra draudžiamas ir gali būti pripažintas darbo pareigų pažeidimu ar tarnybiniu nusižengimu, už kurį gali būti taikoma valstybės tarnybos ar darbo santykius reglamentuojančiuose įstatymuose numatyta atsakomybė. Asmenys šiais atvejais turi būti apsaugoti nuo neigiamų pasekmių.

27. Jeigu nustatoma, kad pranešimas ar skundas dėl lygių galimybių pažeidimo ar smurto buvo pateiktas siekiant pakenkti reputacijai, apšmeižti ar diskredituoti kitą asmenį, toks elgesys laikomas netoleruotinu ir gali būti pripažintas darbo pareigų pažeidimu ar tarnybiniu nusižengimu, už kurį gali būti taikoma valstybės tarnybos ar darbo santykius reglamentuojančiuose įstatymuose numatyta atsakomybė.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

	TAISYKLĖS (TA) Lietuvos teismo ekspertizės centro lygių galimybių, smurto ir priekabiavimo prevencijos politika ir jos įgyvendinimo tvarkos aprašas		Žymuo LTEC-TA-R-186	
	Patvirtinimo data, numeris: 2022-11-22 Nr. B-71	Galioja nuo: 2022-11-30	Leidimo Nr. 1 Keitimo Nr. 0	Puslapis 7 iš 7
	Patvirtino: direktorius Giedrius Mozūraitis	Suderinta: 2022-11-21 direktorato posėdyje, protokolo Nr. DP-14	Rengėjai: R. Lukšaitė I. Gražulevičienė	

28. Aprašas skelbiamas LTEC interneto svetainėje. Apraše nustatytų įpareigojimų turi laikytis visi darbuotojai, praktikantai ir pretendentai.

29. Darbuotojai su šiuo Aprašu supažindinami Lietuvos teismo ekspertizės centro dokumentų ir įrašų valdymo taisyklių (LTEC-BP-03) nustatyta tvarka.
